

Seat No.: _____

No. Of Printed Pages: 04

[30]

Sardar Patel University
MA (HRD) Examination 1st semester
Thursday, Date: 27/10/2016
Session: Morning Time: 10.00 to 01.00 pm
Subject / Course Code: PA1CMAHRD5
Subject / Course Title: Industrial Relations

Total Marks: 70

Q-1 Select the right answer from the options available

(10)

1. The Industrial Disputes Act has started in _____.	
a) 1946	b) 1947
c) 1948	d) 1992
2. If the employee fails to attain the enquiry then it will be treated as _____ enquiry.	
a) Domestic	b) Bilateral
c) Unilateral	d) Ex-parte
3. Which of the following factor affecting IR?	
a) Institutional Factors	b) Economic factors
c) Social factors	d) All of these
4. Temporary closing down the undertaking with the intention of forcing workers to accept the demand of the employer is called _____.	
a) Layoff	b) Lockout
c) Strike	d) Retrenchment
5. The concept of unions came in to existence as a result of employees _____.	
a) Problem of communication	b) Longing for belongingness
c) Dissatisfaction among workers	d) Change in technology
6. Collective bargaining was considered as apex of IR system is concerned with _____.	
a) Gandhian approach	b) Systems approach
c) Oxford approach	d) All of these
7. Which of the following is not a part of primary strikes.	
a) Tools down- Pen down	b) Sympathetic strikes
c) Stay away strikes	d) Protest strikes
8. How many parties are involved in Collective Bargaining?	
a) 2	b) 5
c) 3	d) 4
9. Industrial relations cover the following area(s)	
a) Collective Bargaining	b) Labour legislation
c) Industrial relations training	d) All of the above
10. Which of the following is not a part of the scope of industrial relations	
a) Labor relations	b) Employer -employee relations
c) Group Relation	d) None of these

1

Q-2 Define Industrial Relations. Write the importance and scope of Industrial Relations? (14)

OR

What is meant by Tripartite Bodies and how they are related to Industrial relations?

Q-3 "Prevention and settlement of Disputes is very significant." Discuss. (14)

OR

Explain the importance of good industrial Relations & Highlight the essential requirements of a good Industrial Relations Programme.

Q-4 Define Collective bargaining. Explain the importance and principles of collective bargaining? (14)

OR

What is meant by Standing order? Explain the evolution of standing order?

Q-5 Write Short Note (any two) (18)

1. Causes of Industrial Disputes.
2. Strikes and Lay offs.
3. Approaches to Industrial Relations.
4. Bipartite Bodies.

(2)

ગુજરાતી તરજૂમો

કુલ ગુણ : ૭૦

પ્રશ્ન-૧ ઉપલબ્ધ વિકલ્પોમાંથી પસંદ કરી સાચો જવાબ લખો

(૧૦)

૧. ઔદ્ઘોગિક વિવાદ ધારાની શરૂઆત _____ થી થઈ	
અ. ૧૯૪૬	બ. ૧૯૪૭
ક. ૧૯૪૮	ડ. ૧૯૪૯
૨. જો કર્મચારી તપાસમાં હાજર રહેવામાં નિષ્ફળ જાય તો તેને _____ તપાસ તરીકે ગણવામાં આવે છે.	
અ. ધરણથું	બ. દ્વિપદ્ધીય
ક. એક પક્ષીય	ડ. એક પક્ષ તરફી
૩. નીચેનામાંથી કયું પરિબળ ઔદ્ઘોગિક સંબંધ પર અસર કરે છે.	
અ. સંસ્થાકીય પરિબળ	બ. આર્થિક પરિબળ
ક. સામાજિક પરિબળ	ડ. ઉપરોક્ત તમામ
૪. કામદારો માલિકની માંગ સ્વીકારવા મજબૂર બને તે હેતુથી હંગામી ધોરણે ફેફટરી બંધ કરવામાં આવે તેને કહેવામાં આવે છે.	
અ. હંગામી કામબંધી	બ. તાળા બંધી
ક. હડતાલ	ડ. છટણી
૫. યુનિયનનો ખ્યાલ _____ ના પરિણામે અસ્તિતવમાં આવ્યો હતો.	
અ. સંદેશાવ્યવહારની ખામીને કારણે	બ. સ્વામીત્વભાવ (મારાપણા)ની જંખનાને કારણે
ક. કામદારોના અસંતોષને કારણે	ડ. ટેકનોલોજીમાં પરિવર્તનને કારણે
૬. સામૂહિક વાટાવાટોને ઔદ્ઘોગિક સંબંધોની સર્વોચ્ચ પદ્ધતિ કે પ્રથા તરીકે ગણવામાં આવેલ છે તેનો સંબંધ સાથે છે.	
અ. ગાંધીવાદી અભિગમ	બ. પ્રથાકીય અભિગમ
ક. ઓક્સફર્ડ અભિગમ	ડ. ઉપરોક્ત તમામ
૭. નીચેનામાંથી કઈ બાબત પ્રાથમિક હડતાલનો ભાગ નથી.	
અ. સાધનો અને પેન નીચે મુકવા	બ. સાહનુભૂતિપૂર્વક હડતાલ
ક. કામથી દૂર રહેવાની હડતાલ	ડ. વિરોધ દર્શાવતી હડતાલ
૮. સામૂહિક સોદાબાજીમાં કેટલા પક્ષો સામેલ હોય છે.	
અ. ૨	બ. ૫
ક. ૩	ડ. ૪
૯. ઔદ્ઘોગિક સંબંધોમાં નીચેની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.	
અ. સામૂહિક સોદાબાજી	બ. મજૂર કાયદા
ક. ઔદ્ઘોગિક સંબંધો અંગે તાલીમ	ડ. ઉપરોક્ત તમામ
૧૦. નીચેનામાંથી કયું ઔદ્ઘોગિક સંબંધોના કાર્યક્ષેત્રનો એક ભાગ નથી	
અ. મજૂર સંબંધો	બ. માલિક-કર્મચારી સંબંધો
ક. જૂથ સંબંધો	ડ. ઉપરોક્તમાંથી એક પણ નહિએ

(૩)

- પ્રશ્ન - ૨ ઓદોગિક સંબંધોની વ્યાખ્યા આપો. ઓદોગિક સંબંધોની અગત્યતા અને કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો (૧૪) અથવા ત્રિપક્ષીય સત્તામંડળો એટલે શું ? અને તેઓ ઓદોગિક સંબંધો સાથે કેવી રીતે સંબંધિત છે.
- પ્રશ્ન - ૩ વિવાદનું નિવારણ અને પતાવટ એ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ હોય છે. સમજાવો (૧૪) અથવા સારા ઓદોગિક સંબંધોનું મહત્વ સમજાવો અને સારા ઓદોગિક સંબંધ કાર્યક્રમોની અનિવાર્ય જરૂરીયાત પર પ્રકાશ પાડો.
- પ્રશ્ન - ૪ સામુહિક સોદાબાળી (વાટાધારો)ની વ્યાખ્યા આપો સામુહિક સોદાબાળીની અગત્યતા અને તેના સિધ્ઘાંતો સમજાવો. (૧૪) અથવા સ્થાપી હુકમો એટલે શું ? સ્થાપી હુકમોની ઉત્કૃષ્ટ સમજાવો.
- પ્રશ્ન - ૫ કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો (૧૮)
૧. ઓદોગિક વિવાદોના કારણો
 ૨. હડતાલ અને કામ ચલાવ(હંગામી) કામબંધી
 ૩. ઓદોગિક સંબંધો અંગેના અભિગમો
 ૪. દ્વિપક્ષીય સત્તામંડળો (કાર્યજૂથો)